

S Botičem vstříc Vltavě

Může to vypadat divně, ale pokud chcete z východní části Prahy pěšky dojít k Vltavě a je poblíž jeden ze dvou nejdelších pražských potoků, Rokytka nebo Botič, nepotřebujete ani mapu. Přesvědčili se o tom ti kdo s námi dnes došli z nejstarší části Michle podle Botiče až do míst pod Novoměstskými hradbami. Tam se nám Botič ztratil v podzemí, aby se potrubím, po necelém kilometru připojil k vodám Vltavy.

Michle a její vůbec nejstarší část, se může oproti historickému jádru Prahy zdát málo atraktivní, přesto, i tady daleko od turistického běsnění se dá najít mnoho zajímavého. A jsme li v té staré michelské části, tak na začátek něco ale hodně starého. Michelský dvůr, ten se objevuje v písemných záznamech již z první poloviny 12.století. Z původní malé zemědělské usedlosti se lety hodně proměnil, přibyl vodní mlýn, pivovar a další zemědělské budovy. Určitě k jeho rozvoji přispěl i dvorcem protékající Botič. Však to byla tehdy spolu se sluncem jediná dostupná energie.

To tedy byla minulost, my jsme se však dnes sešli v zahradním altánu výrazně úplně jiného michelského dvorce. Po zemědělství a dalších tehdejších aktivitách ani stopy. Po celkové rekonstrukci, která rozsáhlému objektu ponechala venkovský a současně industriální ráz, je zde dnes domov seniorů. Přesněji **Domov Sue Ryder**. Lady tohoto jména, Angličanka povýšená v sedmdesátých letech minulého století do šlechtického stavu, je iniciátorkou zařízení, pečujících v evropských státech o přestálé a nemocné seniory.

Objednaná prohlídka společných prostorů, recepce, restaurace a kaple nakonec proběhla bez problému i když každým dnem hrozil zákaz návštěv veřejnosti. Vždyť zdejší klientela je jedna z nejohroženějších. Průměrný věk zdejších klientů je 87,5 roku, 95 % seniorů jsou vozíčkáři nebo se pohybují pomocí chodítka a 73 % trpí nějakým stupněm demence. Zdejší domov jim zajišťuje kromě dalších služeb, nákladnou 24. hodinovou péči.

Jednotlivé pokoje jsou samozřejmě soukromím zdejších klientů, ale to co šlo, to jsme si prohlédli. Vstupní halu s recepcí, pěknou jídelnu i zajímavou kapli.

Součástí domova Sue Ryder je i knihovna a dobročinný obchůdek.

Rozsáhlý areál domova jsme samozřejmě trochu okoukli i zvenku

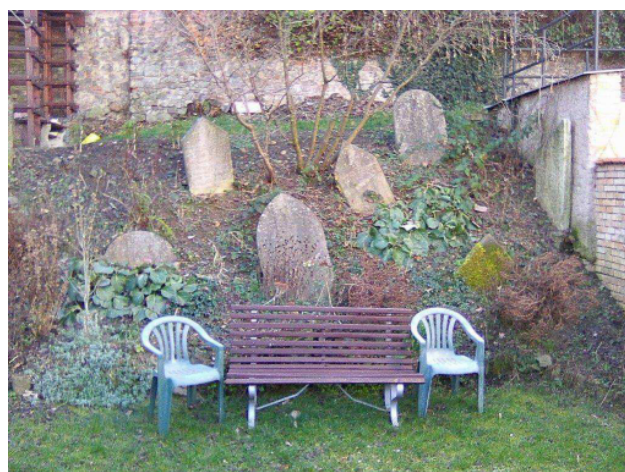

Na domov Sue Ryder navazuje ulice U Michelského mlýna. Vlastně v této jediné michelské ulici lze ještě spatřit zbytky toho, jak to kdysi v Michli vypadalo. Není to ale příjemný pohled, čas a vandalové, to je vražedná kombinace pro vše staré nebo památné. Na špatný dojem naštěstí dává zapomenout okolí bývalé židovské synagogy, to je pro změnu zase ozdobou této ulice.

Bývalá **židovská synagoga** vystavěná v první polovině 18. století, je tady v Michli natolik ukryta, že unikla i pozornosti německých okupantů v době druhé světové války. Hned po jejím skončení zde mohlo vzniknout židovské muzeum, do kterého byly svezeny tóry, vzácné židovské svitky ukrývané po celou dobu okupace. Ani tady nebyly nadlouho. Nastupující režim po roce 1948 židovské muzeum zrušil a synagogu i s přilehlým hřbitůvkem ponechal vandalům. Všechny 1200 vzácných tór bylo včas přemístěno do Westminsterské synagogy v Londýně. (Tóry jsou knihy nebo svitky – základní dokumenty judaismu)

Dnes je budova bývalé synagogy opravena, vynikají na ni zvýrazněné prvky gotiky a slouží církvi československé husitské.

Na dům vedle synagogy nás upozornila Vendula a také vše vysvětlila. Sídli zde nezisková organizace **Dům mládeže na půl cesty Maják**. Za nápadem založit domovy na půl cesty jako pomoc pro mladé lidi, odcházející z dětských domovů, stojí paní Eva Mikulecká zdejší farářka církve československé husitské, současně ředitelka mezinárodní ekumenické sítě pro aktivitu mladých – ENYA.

Obě budovy propojuje malý hřbitůvek také kdysi zcela zničený. Dnes je zde několik židovských náhrobků zapůjčených z lesního židovského hřbitova v Uhříněvsi. V létě je to příjemné stinné místo s altánkem sloužící také domovu mládeže Maják. A do třetice přes ulici, velmi zachovalý domeček, vůbec nejstarší domek v celé Michli který je dodnes obývaný.

**Domek za dopravní značkou, nejstarší
dodnes obývaná stavba v nejen v ulici
U Michelského Mlýna ale v celé Michli.**

Pro další zastavení na naší cestě bylo potřeba opustit starou Michli, přejít rušnou křižovatku Michelské ulice a zastavit u přemostění Botiče. Tady mezi zalesněným Tyršovým vrchem a krásným parkem Jezerka upoutá zajímavá budova bývalé banky. Pěkné, ale pouze z dálky. Jakýsi restituční problém brzy udělá z kdysi reprezentativní bankovní budovy opuštěnou ruinu.

To naopak nehrozí michelské sokolovně. Michelská sokolská jednota vždy vynikala aktivitou a stejně je tomu i dnes. Pěkná sokolovna je „přilepena“ na zalesněný svah. Tyršov vrch tak dostal jméno po jednom ze zakladatelů sokolského hnutí. Na vrcholu Tyršova vrchu je stadion **Prvního královského lukostřeleckého klubu**. Tady nám Svatava mimo jiné také lukostřelkyně vysvětlila, na co se připravit, pokud bychom ji chtěli následovat a navzájem se při tom nepostříleli.

Je potřeba se podívat i přímo na místo kde stojíme. Jen kousek od rušné Michelské ulice, lemuje koryto Botiče skupina **platanů javorolistých**. Nádherný strom dožívající se až několika staletí. Vývoj z jeho předchůdců pokračuje již od třetihor. Za tu dlouhou dobu získal vysokou odolnost proti mrazu i vlivu znečištěného životního prostředí. A v čem je platan výjimečný? Poskytuje takzvaný světlý nebo teplý stín. Jeho koruna a listy mají velkou propustnost světla. A ještě něco, dřevo platanu je velmi vhodné na intarzie, nebo náročné truhlářské práce při opravách památek.

Cesta Michlí podle Botiče končí, ale ten si ale klidně teče dál do Vršovic. K našemu dalšímu zastavení je to něco přes kilometr.

Vršovický skanzen, na jediném místě tři vršovické památky. Skupina původních venkovských chalup ze začátku 19. století, chalupy kupodivu opravené a využívané k bydlení nebo podnikání.

Před nimi v Petrohradské ulici **vila Jitřenka**. Postavena již v roce 1738 jako lovecký letohrádek pro svobodného pána Jana z Vrbna. V té době byly prý v okolí hluboké lesy. Tato skupina staveb dobře ukazuje jak se město mění. Všechny stavby vršovického skanzenu jsou téměř dva metry pod úrovní dnešní zástavby.

Pak je tu v Petrohradské ještě most přes potok Botič, zdaleka ne jen tak obyčejný most. Je to vlastně rarita, **přesná kopie Jiráskova mostu** projektanta Vlastislava Hochmana. Historici se nemohou shodnout co bylo dřív. Most přes Vltavu nebo přes Botič? Existuje dokonce podezření že si Hofman se svým týmem tady na Botiči tuto náročnou stavbu napřed vyzkoušeli ve zmenšeném měřítku. Možná právě proto jsou dnes oba mosty ještě v dobré kondici.

Botič se v těchto místech stáčí do pravého úhlu a míří k Nuslím. Čekají jej a nás s ním ještě **Havlíčkovy sady** – lidově Grébovka. Voda sluší každému parku a je tomu tak i tady, stačí se rozhlédnout a je na první pohled vidět že park založený v roce 1888 je po celkové opravě, ta trvala celých 6 let a nebyla levná. Je zde téměř vše co tak rozsáhlý park má mít. Pro děti, pro sport, občerstvení, i odpočinek. Však park využívají i klienti rozšířeného **domova seniorů Prahy 10 Sámova**, tvořícího vlastně hranici .Havlíčkových sadů.

Prošli jsme parkem a čekají nás již Nusle, jmenovitě **nuselský pivovar**. Ten byl založen již na konci 17. století a brzy se stal největším strojním pivovarem střední Evropy. Kdo se snad těší na pivo nebo alespoň tu pivovarskou vůni v ovzduší bude zklamán. Poslední pivo se v tomto slavném pivovaru uvařilo v padesátých letech minulého století. Chvilí byl jen sladovnou, poté se z něj staly České vinařské závody. Svázela se sem levná vína z celého RVHP a z nich se upatly takové lahůdky jako byl Pražský výběr. Dnes je pivovar v žalostném stavu, přesto že je národní kulturní památkou. Jeho zdevastované budovy na svou světlou budoucnost stále čekají.

O trochu lépe je na tom jeho soused divadlo **Na Fidlovačce** postavené v roce 1921. Stále hraje ale poslední léta jsou stálým bojem o přežití. A to se v něm hrály tak slavné kusy jako byla inscenace amerického muzikálu **Šumař na střeše**. Hrál se neuvěřitelných 17 let. Našlo by se vůbec srovnání?

Jak to tedy vlastně bylo, kde se vzalo pojmenování **Fidlovačka**? Dávno ještě nešlo o divadlo, to ten plac pod ním dostal jméno na Fidlovačce. Jedna z nejslavnějších pražských poutí, pouť cechu ševcovského se tu konala v 18. a 19. století, vždy ve středu po Velikonocích. Každým rokem rostla její sláva a také velikost až dosahovala do poloviny Folimanky. A tak pojmenování ševcovského nástroje hladítka na kůži fidlovačky se používá ještě v době kdy ta mladší polovina čechů již netuší kdo to byl vlastně švec.

Tak slavné to byly ty ševcovské poutě, kejklíři, zápasníci, kouzelníci se sjížděli do Prahy z daleka a pivo ? to prý teklo proudem. Pražané se tehdy uměli bavit

Tam kde kdysi končila pouť cechu ševcovského, klene se přes údolí **Nuselský most**. Jeho parametry by zabraly několik stránek kroniky. Vzpomeňme tedy jenom jeho výšku. Se svými 40 metry láká sebevrahy již od svého otevření. Není to zrovna optimistické téma, je to však součást života a tak pod mostem vzniklo pietní sochařské dílo s názvem „**Z vlastního rozhodnutí**“. Představuje jej pouliční lampa svítící směrem do oblak. Pro ty co již skočili představuje památník (bylo jich skoro 300) pro ty co se chystají, snad ukazuje že na konci tunelu – na konci jejich problémů je ještě šance tedy světlo.

Asi je to jen náhoda, ale pár metrů od tohoto památníku je jiná lampa. Jmenuje se Chytrá. Možná, když je tak chytrá, bylo by její umístění nahoře na mostě potřebnější. Má totiž několik funkcí, ta nejpotřebnější je přivolání záchrany, po zmáčknutí tlačítka se ozývá dispečerka záchranného systému. Pár nešťastníků by možná zachránila. Wifi a další módní funkce této několika milionové investice jsou již spíše na ozdobu.

Jsme na konci naší vycházky, Botič se pod Novoměstskými hradbami ztrácí v potrubí a nám nezbyvá než ho ponechat jeho osudu. S těmi co vydrželi do konce zkusíme ještě udělat fotku.

**Je neuvěřitelné že dámy neopustil humor ani teď po šestikilometrové cestě
i když jsou některé zmrzlé jako preclík**

Michle, Vršovice, Nusle 8. února 2018.

Kronika Mirek
Fotky Jarmila – v té zimě to nebylo vůbec jednoduché.